

Szathmáry István Pál

Elhunyt Gross Arnold

Végérvényesen lezárulni látszik egy remek korszak a magyar kultúra történetében. Lassan a magyar illusztráció sokat emlegetett aranykorának utolsó képviselői is távoznak. A többek között *Reich Károly*, *Réber László*, *Kass János* és még számos kiváló alkotó nevével fémjelzett évtizedekben a minőségi, ihletett, a mesterségbeli tudást illetően pedig az évszázados grafikai hagyományok minden erényét felvonultatni képes illusztrációk olyannyira hozzátartoztak a magyar gyerekkönyvkiadáshoz, hogy az olvasó kicsit el is kényelmesegett. Csak most fog igazán feltűnni a hiány, most látszik majd, mennyire el voltunk kényeztetve. Kényeztette, mi több, szelíden meg-megsimogatta páratlanul derűs, éteri mesevilágával Gross Arnold is a kisebb és a nagyobb olvasókat. Tündéri birodalmat hagyott maga után most, hogy nyolcvanhat év után megtért Teremtőjéhez.

Romániában, Tordán született, családja a II. világháború vége felé költözött Nagyváradra, Gross innen szökött át 1947-ben Magyarországra. Érettségi nélkül felvették az Iparművészeti Főiskolára. 1949-ben a grafikai tanszék átkerült a Képzőművészeti Főiskolára, itt szerzett diplomát. A főiskolán *Hincz Gyula*, *Kádár György*, *Konecsni György* és *Koffán Károly* voltak mesterei, de erősen hatott rá *Van Eyck*, *Kondor Béla* és *Szabó Vladimír* művészete is.

Festőnek készült, majd tanulmányozta *Rembrandt* és *Dürer* rézkarcait, maga is ilyeneket kezdett készíteni. Folyamatosan dolgozott a rézkarc műfaj teljes megújításán, hogy a korábbi egyhangú, fekete-fehér műveket a szivárvány színeiben pompázzó,

sodró lendületű, de mégis nyugalmat és harmóniát sugárzó alkotások váltsák fel. Művein egyetlen apró négyzetmilliméter sem maradhatott szabadon, csodavilágát gazdagon népesítette be varázslatos lényeivel, derűs figuráival. Szándékosan teremtett magának és képe befogadónak is menedéket, az idővel és a felgyorsult világgal szembehelyezkedő Árkádiát. Ahogy maga is nyilatkozta: „Annyi gond, baj, bánat és szörnyűség vesz körül minket, hogy azt nem szabad még a művészetbe is beengedni.”

Többször állított ki Rómában, Tokióban, Amszterdamban, Londonban, Los Angelesben, Hamburgban és Bécsben. 1966-ban és 1968-ban a Krakkói Grafikai Nemzetközi Biennálén nemzetközi első díjat kapott, képeit megvásárolta a varsói múzeum.

Munkásságáért 1955-ben és 1967-ben Munkácsy Mihály-díjat kapott, 1987-ben érdemes művész lett, 1995-ben Kossuth-díjjal tüntették ki, 2008-ban a Pro Urbe Budapest díjat vehette át. 1993-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja.

Nagyméretű kompozíciói közül a Művészek kertje a Hotel Duna Intercontinentalban, a Kertvárosi álom pedig a Buda Penta Hotelben található. Könyvei is nagy sikert arattak; az Adamis Annával közösen készített Versek és képek, valamint az 1985-ben megjelent Gross Arnold emlékkönyve szinte pillanatok alatt elfogyott a boltokból.

Utolsó kiállítása 2014 februárjában nyílt meg a budapesti Cultiris Galériában, szeptemberben a XI. kerületi Bartók Béla úton önálló bemutatóhelyet, Gross Arnold-galériát avattak a tiszteletére.

Magyar Nemzet 2015. 01. 24.

Dr. Farkas Attila érseki tanácsos

Gross Arnold temetésén

Együtt érzünk Mindazokkal, akik ismerték, szerették és tisztelték Tordán született testvérünket, édesapát, nagyapát, aki türelemmel viselt betegsége után, életének 86. esztendőjében, 2015 január 12-én az anygokkal kísérve hazatért Megváltó Urához.

Hazatért, .. a mi hazánk a mennyben van, mondja az egyik énekünk, nem itt élünk e földön, mert ez egy küzdőtér, amelyen helyt kell álljunk, ez az a hely, ahol be kell magunkat mutatni a világnak, ez az a hely, ahol helytállva az örökkévalóságra alkalmasak lehetünk. Temetjük tehát a mestert, fájó szívvel, a hosszú élet háladáásával, az örökkévalóság reményében.

Az Ószövetségi Biblia már a kezdet kezdetén, a Genézis könyvében beszámol az ősbűnről, az első ember Isten ellen elkövetett lázadásáról és ennek a lázadásnak minden következményéről. Kiűzetünk a paradicsomból. Ezt példázza mindennapi életünk az első testvérgyilkosságtól, napjainkig. A fájdalom, az átélt harcok, a háborúk, a testvérgyilkosságok napjaiig, és a drámaian átélt harcok, amelyek saját lelkünk mélyén is, egy vívódás a jó és rossz, az igazság és a hazugság, a bűn és az élet értelmével. Miért? Mert egy küzdő ember áll itt, a paradicsomon kívül, abban a társadalomban, amely olyan nagyon sokszor maga is a romlást hordozza magában, nem különbözik az első bűntől, amit a biblia szavai szerint elkövettek.

Volt egy művésznünk, sok fájdalommal, és megilletődve ... volt egy Gross Arnoldunk, aki ellent mondott ennek a megromlott emberi világnak, megénekelte nekünk a rézkarcaiban, grafikaiban azt a világot, amelyről *Izaiás* próféta

jövendölt a messiási időkre vonatkozóan, és látomásaiban azt mondta, akkor majd a farkas együtt lakik a bárányal, a párduc a gödölyével, a borjú és az oroszlan-kölyök békésen együtt lakozik, és egy kis gyermek terelgeti őket.

Valahogy ennek a messiási időknél a jelenlétét sejtette meg mindig Gross mester látomásaiban, virágillatos paradicsomi kerteket, az énekes madarakat, béke himnuszokkal, a boldog emberek önfelédlt, hiánytalan örömét, amelyből kiszorult minden erőszak, minden csalás, csalódás, ármánykodás, ahol a háborúk áldozatai helyett magát a háborút temették el, egy beláthatatlan mély sírgödörbe. A mester egy paradicsomi állapotot idézett, vagy álmodott meg műveiben, itt a mi világunkban, amely bizony sajnos ... Mégis tisztának szerette volna látni.

Milyen látásmód volt ez a Gross Arnoldi, a valóságból kiemelkedő, az események fölé kerekedő, az Izaiás próféciájában megjelölt gyermek látomása, amely napjaink drámai valósága helyett, egy mindannyiunk által álmodott, vágyott, vagy remélt szebb jövőt szemléltet. Gross mester látomása, látásmódja, minden rontást, minden rosszat - Isten eredetileg jónak teremtett világából lett megromlott világból - mégis kiűzte. Ez a perspektíva csak azoknak adatik meg, akik a hegyek csúcsáról, talán éppen az erdélyi hegyek csúcsáról tekintenek le, vagy éppen a templomok harang tornyának magasából szemlélik az eseményeket és történéseket. Ez a mester, az elhunyt immár, egy ma már még magasabb pozícióba került, amelyet jobb híján égnek,